

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Praha

Inspekční zpráva

Mateřská škola, Praha 3, Libická 4

Libická 4/2271
130 00 Praha 3

Identifikátor zařízení: 600 036 090

Zřizovatel: Obvodní úřad m.č. Praha 3, Havlíčkovo náměstí 9/700

Školský úřad: Praha 3, Ondříčkova 48

Termín konání komplexní inspekce: 14. až 16. února 2000

Čj.	010 282/00-1005
Signatura	ka3at101

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

Plánování a příprava vzdělávací činnosti

Učitelky užívají pro plánování vzdělávací práce časově tématické plány, které byly centrálně zpracovány k Programu výchovné práce pro jesle a mateřské školy z roku 1984. Ty sice zaručují věkovou přiměřenost cílů a rovnoměrné rozvržení výchovných složek, méně však zohledňují současné trendy předškolní pedagogiky s důrazem na mimoracionální složky poznávání. V jedné ze tříd se projevuje snaha o modifikaci a vlastní úpravu těchto plánů, s ohledem na zvolené tématické celky rozpracované do organizačních složek.

Návaznost plánování na koncepční zaměření školy a úkoly ročního plánu se částečně projevuje, především v oblasti estetické výchovy a v přípravě na vstup do základní školy

Diferenciace úkolů vzhledem k věku dětí je zachována, šest tříd má homogenní věkové složení a aplikuje úkoly časově tématických plánů podle věku. Sedmá třída s heterogenním složením užívá příslušné časově tématické plány s dělenými úkoly pro děti ve věku od tří do šesti let.

Učitelky bez odborné a pedagogické způsobilosti se na práci připravují písemně, přípravu konzultují se svými zkušenějšími kolegyňami.

Podmínky vzdělávací činnosti

Pedagogický kolektiv tvoří 13 učitelek včetně ředitelky školy. Z tohoto počtu čtyři učitelky nesplňují požadavek odborné a pedagogické způsobilosti, mají maturitu na jiné střední škole. Ředitelka spolu s další učitelkou mají vysokoškolské vzdělání, ne však v oboru předškolní pedagogiky. Jedna z učitelek pracuje na zkrácený pracovní úvazek. Kolektiv je pestrý z hlediska věku i délky praxe, která se pohybuje od několika měsíců do 37 let.

Prostorové podmínky v budově z roku 1939 nejsou srovnatelné s moderními školami. Každá ze sedmi tříd má v suterénu malou šatnu a v některém ze tří podlaží nevelkou třídu. V sousedství třech tříd jsou herny, které využívají i ostatní třídy. Sociální zařízení jsou tři, vždy na každém podlaží jedno. Prostorné, přímo osvětlené chodby jsou využívány jako jídelny, takže se stolování až na jednu výjimku neodehrává ve třídách. Technická situace budovy je po rekonstrukci kotelny (a umývárny před několika lety) uspokojivá. Jako nutná se jeví oprava netěsnících oken, rekonstrukce kuchyně a odstranění plísně na stěně v jedné z dětských šaten.

Přiléhající zahrada má dostatek vzrostlé zeleně, vybavení však nevyhovuje potřebám sedmitřídní školy. Ředitelka plánuje její úpravy. Problémem je i ochrana zahrady před vandalismem.

Vybavení školy je předmětem péče ředitelky. Téměř ve všech třídách je obnovený sedací nábytek a další herní sestavy. Hraček a pomůcek má škola dostatek. Také vybavení odbornou i dětskou literaturou je velmi dobré. V roce 1999 pořídila ředitelka z prostředků zřizovatele myčku nádobí, úložný i sedací nábytek do tříd, povlečení a další potřeby pro školu. Z prostředků poskytnutých ŠÚ byly zakoupeny hračky, paravany a další drobnosti pro děti.

Prostředí školy je čisté, upravené a bezpečné. Výrazně je dbáno na estetickou úroveň výzdoby, která je většinou dílem umělců či studentů uměleckých škol. Škola tak působí svěžím a vyváženým dojmem. Pitný režim je dle ředitelky zajištěn, v době inspekce však dostávaly děti první nápoj až během svačiny. K individuálním potřebám spánku je přihlíženo málo, většinou musí všechny děti po obědě odpočívat na lehátku. Zařazení dalších aktivit výhradně do dopoledních hodin není vhodné, protože narušuje práci učitelek ve třídách a zvyšuje poměr řízených aktivit na úkor spontánních.

Spontánní a řízené činnosti

Organizace, formy a metody vzdělávací činnosti

Kvalita vzdělávací práce se odvíjí od vzdělání a především zkušeností jednotlivých učitelek. Určitým organizačním handicapem je požadavek vystřídání dvou až třech tříd ve společné umývárně. Přesto některé učitelky dokáží zajistit plynulou organizaci dne bez zbytečného řazení dětí, u jiných se tyto prostoje vyskytovaly.

Při spontánních činnostech mají děti dobré možnosti ve volbě hry i hračky a také nabídka hrových činností je dostatečná. Časový prostor pro hry je však v některých třídách menší než pro řízené aktivity. Možnosti volného pohybu jsou vzhledem k velikosti tříd částečně omezené, sousedící herny u některých tříd nejsou pro tyto účely vždy využívány. Učitelky nejsou při vedení her dominantní, snaží se obohacovat hry o nové podmínky a prvky a poskytovat dětem dostatek příležitostí pro verbální projev. Jejich zásahy do her jsou nenásilné, umí se i citlivě do her začleňovat. Občas se objevuje tendence upřednostňovat procvičování dosavadních poznatků na úkor spontánní volby hry, také využití hry pro diagnostické účely je méně časté. Výborné vedení spontánních činností bylo sledováno ve třetí třídě u zkušené učitelky, kdy děti projevíly fantazii a hrovou spolupráci.

V řízených aktivitách projevují zejména aprobované učitelky dobré organizační schopnosti a většinou i metodickou správnost. Převažuje však užívání tradičních frontálních metod práce, při kterých jsou děti málo aktivizovány a není využíváno přirozených učebních situací. Také ročním plánem požadované prožitkové učení nebylo během inspekce patrné.

Dbáno je na každodenní řízené pohybové aktivity. Tělesná výchova u nejstarších dětí se vyznačovala dostatečnou fyzickou zátěží, výborně volenými cviky a zajímavými nápady. Drobná organizační chyba nesnížila celkově velmi dobrou úroveň cvičení. Sledovaná ranní cvičení u zkušených učitelek měla odpovídající úroveň a dovednosti dětí prokázaly systematickou péči v této oblasti. Děti měly i možnost cvičení se neúčastnit. Nekvalifikovaná učitelka se při pohybové aktivitě nevyhnula organizačním i metodickým chybám.

Při vedení výtvarné výchovy použila učitelka ke ztvárnění nápadu nezvyklou techniku a skupinovou metodu organizace práce, nerespektovala však, že chyběl přímý zážitek jako přirozená motivace. K hodnocení a sebehodnocení neměly děti dostatek prostoru.

Při rozvíjení poznání v 6. třídě zvolila učitelka téma, které nebylo pro svou náročnost a abstrakci vhodné pro předškolní věk. Snažila se jej dětem přiblížit vlastními nápaditými pomůckami, jejichž použití však nevedlo k plnění původního úkolu a bylo navíc zbytečně dlouhé.

Ve 5. třídě u nejstarších dětí bylo sledováno podobné téma z rozumové výchovy. Zkušená učitelka volila funkční tradiční metody práce se zaměřením na školní připravenost. Dovedla účelně využít učebních pomůcek a zájmu dětí k upevňování jejich dosavadních zkušeností. Méně vhodná byla frontální forma práce s dětmi a nároky na školní připravenost, které poněkud znemožňovaly spontánní projevy dětí.

Při jazykové výchově prokázaly zvolené metody práce nedostatek zkušeností a metodických znalostí učitelky bez odborné způsobilosti. Během následujících hrových činností dokázala děti velmi dobře zaujmout, tato činnost se však mýjela se stanoveným cílem.

Při stolování jsou děti aktivizovány jen částečně, ačkoliv by to uspořádání jídelen umožňovalo. Upevňování kulturních a sociálních návyků věnují učitelky přiměřenou péči.

Motivace a hodnocení

Při spontánních činnostech působí částečně jako motivace vhodné uspořádání tříd. Také motivační schopnosti učitelek jsou na dobré úrovni. V průběhu činností učitelky děti povzbuzovaly a snažily se je aktivizovat. Na hodnocení dětí a význam pochvaly učitelky většinou nezapomínaly, méně obvyklé bylo vedení dětí k hodnocení sebe i ostatních.

V řízených aktivitách činí některým učitelkám občas potíže děti cíleným způsobem motivovat, což se projevovalo v nižší schopnosti koncentrace a kázně dětí. Hodnocení probíhá přirozeným způsobem, děti na ně dobře reagují. Zbytečné kárání či negativní hodnocení dětí se nevyskytovalo.

Interakce a komunikace

Interakce a komunikace mezi učitelkami a dětmi je při spontánních činnostech přirozená a klidná. Učitelky vytvářejí svým verbálním projevem velmi příjemnou a přátelskou atmosféru. Zároveň poskytují dostatek příležitostí k verbálnímu projevu dětí. Neverbální komunikace mezi učitelkami a dětmi je zvláště u mladších dětí v pořádku.

Při řízených činnostech jsou učitelky ve verbálním projevu dominantní a pro aktivní projev dětí poskytují méně prostoru. Otázky, které dětem kladou, nejsou vždy dostatečně promyšlené, aby nutily děti k přemýšlení o daném tématu. Vždy se však snaží využívat verbálního projevu dětí k další činnosti. Zkušené učitelky poskytují dětem velmi dobrý mluvní vzor, učitelky s kratší praxí se občas dopouštějí drobných jazykových chyb (nadmíra zdvořilých, nespisovné výrazy).

Hodnocení kvality vzdělávací činnosti

Při plánování vycházejí učitelky z časově tematických plánů, vlastní plány s ohledem na úkoly ročního plánu nevytvářejí. Úroveň je průměrná.

Prostorové podmínky školy jsou průměrné, podobně personální a psychohygienické. Materiální podmínky jsou velmi dobré.

Při spontánních činnostech dosahují učitelky v organizaci, motivaci a komunikaci velmi dobré úrovně.

Vzhledem ke zjištěným nedostatkům jsou řízené činnosti v oblasti organizace, motivace a komunikace hodnoceny jako průměrné.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Hlavním koncepčním záměrem školy je spolupráce s rodiči a zaměření na estetickou výchovu. V ročním pracovním plánu školy jsou pak stanoveny hlavní úkoly:

- harmonický rozvoj dítěte, individuální přístup, práce dle ročních období
- protidrogová prevence
- spolupráce s rodinou
- příprava na vstup do ZŠ
- osobnost učitelky

■ kontrolní a řídicí činnost

Úkoly ročního plánu částečně navazují na koncepční záměry. Analýza podmínek školy je zakotvena ve Výroční zprávě. Součástí ročního plánu je stanovení základních principů a priorit realizace, které dobře vystihují potřeby současné předškolní pedagogiky. Vlastní konkrétní rozpracování hlavních úkolů je v některých oblastech práce mateřské školy dobře patrné, v jiných nebylo inspekční činností prokázáno. Roční plán neobsahuje určení zodpovědnosti pro jednotlivé pracovníky a termíny plnění.

Při plánování vychází ředitelka z podmínek školy a především ze současných trendů předškolní pedagogiky. Úroveň je velmi dobrá.

Organizování

Ředitelka školy si zvolila zástupkyni, na kterou přenáší část aktuálních úkolů. Kompetence dalších pracovníků vyplývají z Organizačního řádu, podíl na řízení není písemně vymezen. Služby jsou sestaveny zcela běžným způsobem, skutečně odpracované hodiny však nejsou přehledně evidovány.

Veškerá povinná dokumentace je vedena, zjištěné nedostatky v dokumentaci o dětech byly během inspekce odstraněny.

Informační systém má několik forem. Pro rychlý přenos používá ředitelka oběžník, ale preferuje osobní styk. Dále slouží nástěnky, písemné podklady a kvalitně vedené pedagogické rady.

Pro rodiče je vytvořen informační servis v šatnách i na nástěnkách u tříd a také formou vstupního letáku, který rodiče dostávají při zápisu. Samozřejmě je každodenní komunikace rodičů s učitelkami při předávání dětí. Škola pro rodiče organizuje pravidelné schůzky, besídky, Den otevřených dveří i výlety. Spolupráce rodičů s mateřskou školou je také usnadněna díky registrovanému sdružení rodičů.

Škola spolupracuje funkčním způsobem s obvodní pedagogicko psychologickou poradnou. Zajímavá je spolupráce s umělecko průmyslovou školou, pro kterou mateřská škola ověřuje návrhy hraček a pomůcek.

Jako nadstandardní aktivity nabízí mateřská škola kroužek flétny, keramiky, seznamování s angličtinou a plavání. Všechny tyto aktivity zajišťují lektori. Úroveň shlédnutých lekcí angličtiny a flétny byla podprůměrná. Kmenová učitelka dále provádí logopedickou prevenci.

Při organizování klade ředitelka důraz na prezentaci školy a zabezpečení materiálních podmínek. Menší pozornost věnuje delegaci pravomocí a vedení povinné dokumentace. Úroveň je dobrá.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitelka školy vytváří přátelské klima a pracovní pohodu. Dbá na zajištění dobrých pracovních podmínek i podmínek pro další vzdělávání pedagogů. Učitelky využívají nabídky zejména Pedagogického centra, ale i jiných vzdělávacích institucí. Péči o nekvalifikované učitelky svěřila zkušeným kolegyním. Kritéria hodnocení nejsou vytyčena písemně, učitelky však vědí, že upřednostňován je především vztah k dětem, ochota pomoci škole, přístup k dalšímu vzdělávání a kvalitní jednání s rodiči.

Ředitelka je metodicky zdatná a má dobrý přehled o současných trendech předškolní výchovy. V tomto směru své požadavky sděluje učitelkám zejména ústně na pedagogických radách, popřípadě při rozbořech hospitací, ale z výsledků inspekční činnosti nevyplývá, že učitelky tyto požadavky přijaly.

Při vedení lidí zabezpečuje ředitelka příznivé ovzduší, klade však nižší nároky na plnění vytyčených úkolů školy. Úroveň je spíše nadprůměrná.

Kontrolní mechanismy

Kontrolní systém vzdělávací práce vychází z hospitačního plánu ředitelky školy. Ten stanoví úkoly pro jednotlivé měsíce, které zohledňují hospitační záměr ředitelky. Obsah těchto úkolů souvisí částečně s úkoly ročního plánu. V rámci sedmitřídní školy hospituje ředitelka u každé učitelky během roku v průměru asi třikrát, se zohledněním individuální potřeby. Ředitelka školy převážně zná dobře kvalitu práci jednotlivých učitelek a umí je na základě vlastní odborné fundovanosti posoudit. Po vykonané hospitaci provádí s učitelkou ústní rozbor.

Z těchto hospitačních vstupů nejsou pořizovány záznamy, pouze v sešitě ředitelka eviduje datum a stručný pozitivní nebo negativní obecný závěr. Doporučení pro další práci či opatření nejsou písemně zaznamenávána, což při počtu tříd a míře učitelek bez odborné a pedagogické způsobilosti nezajišťuje kvalitní nápravu nedostatků.

Kromě hospitační činnosti vykonává ředitelka namátkové kontroly vzdělávací práce i provozu školy, inspekční činnosti byly shledány v této oblasti rezervy (úroveň dalších aktivit, pitný režim, dokumentace). Kontrola provozu mateřské školy je částečně delegována na školnici a vedoucí školní jídelny.

Plán kontrolní činnosti navazuje na úkoly ročního plánu. Využití výsledků hospitační činnosti je málo efektivní. Účinnost kontrolních mechanismů má dobrou úroveň.

Hodnocení kvality řízení

Ředitelka školy velmi dobře chápe současné trendy předškolní výchovy a dokáže je uplatnit v koncepci školy. Věnuje velkou pozornost materiálním i estetickým potřebám školy. Svým spolupracovnícím vytváří dobré pracovní podmínky a zejména atmosféru pohody. Naopak méně pozornosti věnuje prosazování svých představ o kvalitě pedagogické práce a kontrolní činnosti. Celkově dosahuje řízení dobré úrovně.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Sedmitřídní mateřská škola má v současné době zapsáno 158 dětí, přičemž výjimka z počtu dětí oproti vyhlášce č. 35/1992 Sb. o mateřských školách je schválena na 170 dětí. Děti jsou do tříd rozděleny podle věku, pouze jedna třída je věkově smíšená. Celkem 17 dětí má odloženou povinnou školní docházku. Čtyři děti jiné než české národnosti (britské a chorvatské) docházejí bez adaptačních obtíží.

Rodičům byl během inspekce rozdán dotazník ke zjištění jejich názorů na kvalitu mateřské školy. Z celkového počtu 55 vyplněných dotazníků vyznačilo 10 rodičů svou naprostou spokojenost se všemi oblastmi školy. V ostatních se vyskytovaly většinou drobné výhrady. Nejméně připomínek mají rodiče k rádu mateřské školy (pětina dotázaných), naopak nejvíce k vybavení školní zahrady (téměř dvě třetiny). Všechny ostatní otázky vzbuzují mírnou nespokojenost u třetiny dotázaných rodičů.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol a školských zařízení č.j. OR-8/98 ze dne 1. 10. 1998
- Stanovení kapacity školy
- Plán práce školy na školní rok 1999/2000
- Rozhodnutí o odkladu školní docházky
- Dokumentace o dětech - přihlášky a evidenční listy
- Docházka dětí
- Přehledy výchovné práce
- Rozpis služeb
- Organizační řád
- Zápisy z pedagogických rad
- Hospitační záznamy
- Zápisy z třídních schůzek
- Personální dokumentace
- Výroční zpráva

ZÁVĚR

Pozitiva:

- estetická výzdoba školy
- vystižení současných trendů předškolní pedagogiky v plánu školy
- přátelská atmosféra ve třídách i mezi pedagogy navzájem
- prezentace školy na veřejnosti

Negativa:

- absence vlastních vzdělávacích plánů
- minimální uplatňování aktivizačních metod vzdělávací práce
- nedostatky v práci učitelek bez odborné a pedagogické způsobilosti
- nedostatečná kontrola

S finančními prostředky přidělenými ze státními prostředky je nakládáno uvážlivě a v souladu s účelem jejich poskytnutí.

Celkově je mateřská škola hodnocena jako dobrá.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Alice Bláhová	Alice Bláhová v.r.
Členka týmu	Jindra Černá	Jindra Černá v.r.

V Praze dne 23. února 2000

Datum a podpis ředitelky předškolního zařízení stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 25. února 2000

Razítko

Mgr. Jaroslava Tomášová

Jaroslava Tomášová v.r.
Podpis ředitelky

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti předškolního zařízení dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitelka předškolního zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	13. března 2000	015 65/00-1005
Zřizovatel	13. března 2000	015 66/00-1005

Připomínky ředitelky předškolního zařízení

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
7. března 2000	341/2000	Vyjádření k inspekční zprávě.